

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

í t é l e t e

Az ügy száma: Gfv.VI.30.007/2022/5.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke

Dr. Gáspár Mónika előadó bíró

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin bíró

Az I. rendű felperes: ...

A II. rendű felperes: ...

Az I. és II. rendű felperes képviselője: dr. Ravasz László ügyvéd

Az I. rendű alperes: ...

Az I. rendű alperes képviselője: Szabó Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szabó Tamás ügyvéd)

A II. rendű alperes: ...

A II. rendű alperes képviselője: dr. Svoren Ákos kamarai jogtanácsos

A per tárgya: szerződés érvénytelensége

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: I. és II. rendű felperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma:

Szegedi Törvényszék 2.Pf.21.080/2021/7. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma:

Makói Járásbíróság 1.P.20.333/2020/28. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű és a II. rendű felperest, hogy 15 napon belül egyetemlegesen fizessenek meg az I. rendű alperesnek 203.200 (kétszázháromezer-kétszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 598.600 (ötszázkilencvennyolcezer-hatszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az I. rendű felperes 2008. április 18. napján ingatlan megvásárlásának finanszírozására kötött deviza alapú kölcsönszerződét az I. rendű alperessel, 5.700.000 forint kölcsön nyújtására. A kölcsön devizában nyilvántartott összegét 36.679,54 svájci frankban, a deviza átváltási árfolyamot 155,4 forintban, a kölcsön futamidejét 300 hónapban, a havi törlesztőrészlet forintban kifejezett induló összegét 34.265 forintban rögzítették. Ft volt.

[2] A kölcsönszerződéssel összefüggő kockázatok körében az I. rendű alperes a következő írásbeli tájékoztatást adta: amennyiben forintban képződik a jövedelme, akkor a devizában fennálló tartozásának törlesztéséről a forintjövedelméből kell gondoskodnia. Ez azt jelenti, hogy a devizakölcsön törlesztéséhez/visszafizetéséhez forintot kell a kölcsön devizanemére átváltania (konvertálnia). A devizában meghatározott törlesztés forintban kifejezett összegét az aktuális forint/deviza átváltási árfolyam mértéke határozza meg. Az árfolyam a devizapiaci körülmények változása miatt szinte állandóan változik: hol kisebb, hol

nagyobb mértékben; egy devizaegységért hol több, hol kevesebb forintot kell fizetnie. Ezért a devizában fennálló tartozásának, illetőleg devizában meghatározott törlesztésének átszámolt összege az árfolyamváltozással együtt módosul. Ez az árfolyamváltozás az adós számára kockázatot jelent, hiszen ezeket a mozgásokat nem lehet előre kiszámítani. A deviza alapú kölcsön felvétele esetén az árfolyamkockázatot az adós viseli. A devizakölcsön igénylésekor ajánlatos figyelembe venni azt is, hogy a forint és a kölcsön devizaneme közötti kamatkülönbözet csak a kamatperiódus ideje alatt fix. A futamidő alatt mind a forint-, mind a devizakamatok változhatnak, és előfordulhat, hogy a jelenlegi forint/deviza kamatszint közötti különbség mérséklődik. Devizakamatok emelkedése és a forintkamatok csökkenése vagy változatlansága esetén a deviza alapú kölcsön veszíthet a vonzerejéből a forintalapú kölcsönnel szemben. A tájékoztató az árfolyamkockázat kapcsán példát is bemutatott, illetőleg táblázatos formában szemléltette, hogy az aktuális devizaárfolyam figyelembevétele mellett a deviza alapú kölcsön milyen árfolyamig – 290,87 HUF/CHF – előnyösebb a fogyasztó számára, mintha forintalapú kölcsönszerződést kötne. Kitért a tájékoztató arra is, hogy a grafikonon megjelent adat alapján a forint svájci frankkal szembeni árfolyama 147,63 és 161,73 HUF/CHF között változott 2006. december 1. és 2007. december 31. napja közötti időszakban.

[3] A kölcsönszerződés VIII.7. pontja tartalmazta az I. rendű felperes nyilatkozatát adósként arról, hogy a kölcsönszerződéssel kapcsolatos tájékoztatást a szükséges és elégséges mértékben az I. rendű alperestől megkapta, tisztában van az ügylet kockázataival, így különösen azzal, hogy adott deviza magyar forinttal szembeni árfolyamának alakulása a kölcsön forintban történő visszafizetésének terheit egyaránt növelheti és csökkentheti. Kijelentette egyúttal, hogy az esetleges árfolyamvesztést is figyelembevéve képes a fizetési kötelezettségeinek maradéktalan és pontos teljesítésére.

[4] A felek a kölcsönszerződést közjegyzői okiratba foglalták, amely kitért arra is, hogy annak tartalmát a közjegyző az ügyfelek előtt felolvasta, elmagyarázta. Az I. rendű felperes kijelentette, az okirat tartalma ügyleti akaratának és jognyilatkozatának mindenben megfelel.

[5] A kölcsönszerződés biztosítékát jelentette az I. rendű alperes és a felperesek között létrejött jelzálogszerződés, valamint a II. rendű felperes készfizető kezessége.

[6] A kölcsönszerződésben alkalmazott tisztességtelen szerződési feltételekkel összefüggésben külön törvényben előírt elszámolási kötelezettségének az I. rendű alperes eleget tett, az elszámolás felülvizsgálatnak minősül.

[7] Az I. rendű felperes a kölcsönszerzőséből eredő fizetési kötelezettségének maradéktalanul nem tett eleget, eredménytelen maradt az I. rendű alperes 2017. január 6-i fizetési felszólítása is, melyben az I. rendű felperest az akkor fennálló 458.689 forint hátralék megfizetésére hívta fel.

[8] Az I. rendű alperes a kölcsönszerződést 2017. január 27-én azonnali hatállyal felmondta, majd a szerződésből eredő követelését 2017. november 14-én a II. rendű alperesre engedményezte.

A felperesek keresete és az alperesek ellenkérelme

[9] A felperesek keresetükben az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás elégtelensége miatt a fenti kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását és az érvénytelenség jogkövetkezményeként 180 HUF/CHF árfolyam alkalmazásával fennálló tartozásuk 2.114.865 forintban történő megállapítását kérték. Kérték továbbá annak megállapítását, hogy a d... Z.... V..... közjegyző által K53018-0/345/2008/3/O szám alatt készített okirat nem tekinthető közokiratnak. További kereseti kérelmük az I. rendű alperes 2017. január 27-i felmondása jogszerűtlenségének megállapítására irányult.

[10] Az I. rendű alperes ellenkérelme a kereset elutasítására, a II. rendű alperes védekezése elsődlegesen a per megszüntetésére, érdemben a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú határozat

[11] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, elutasította egyben a II. rendű alperesnek az eljárás megszüntetésére irányuló kérelmét is.

[12] Ítéletének indokolásában elsőként a megállapítási keresettel és a II. rendű alperes megszüntetési kérelmével kapcsolatban rögzítette, hogy a kért megállapítást a felperesek az 5/2013. számú PJE határozat és a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 239/A. §-a alapján előterjeszthették. Egyebekben pedig amennyiben a szerződés érvénytelenségére alapított kereset kapcsán a 2014. évi XL. törvénynek (a továbbiakban: DH2 tv.) megfelelően megjelölik az érvénytelenség adott jogkövetkezményét, és az elszámolásra is kiterjedő összecszerűen határozott keresetet adnak elő, nincs helye a per megszüntetésének.

[13] A kereset érdemét illetően az elsőfokú bíróság álláspontja az volt, hogy az I. rendű alperes és az I. rendű felperes között az írásban rögzített tartalommal és céllal létrejött deviza alapú kölcsönszerződés a megjelölt okokból nem volt érvénytelen: az I. rendű alperes az árfolyamkockázatról írásban megfelelő tájékoztatást adott az I. rendű felperesnek, és a hitelbírálattal összefüggő esetleges mulasztása sem vezetett érvénytelenséghez. Az árfolyamkockázati tájékoztató és a kölcsönszerződés rendelkezései alapján az I. rendű felperes felmérhette annak lehetőségét, hogy az árfolyamkockázat miatt a törlesztés akár jelentős mértékben is megemelkedhet, és kihathat a gazdasági helyzetére. Hangsúlyozta a bíróság az I. rendű felperes személyes meghallgatásából, hogy a szerződést teljes egészében el sem olvasta, a futamidőnek és a havi törlesztőrészlet összegének tulajdonított jelentőséget. Leszögezte, hogy a hitelbírálatnak nem célja az adósok teljesítőképességét a teljes futamidőre felmérni, nem tartozik a hitelező érdekkörébe, ha az adósok jövedelmi és vagyoni viszonyaiban utóbb változás áll be, avagy ha téves gazdasági számításai miatt a kölcsön visszafizetésére szerződés szerűen már nem képesek. A pozitív hitelbírálat alapján nem lehetett az I. rendű felperes abban a hiszemben, hogy az árfolyamkockázat nem reális, és a futamidő alatt az árfolyam nem fog akár jelentős mértékben elmozdulni. Nem találta

alaposnak a bíróság a keresetet a közjegyzői okirat közokirati jellegének elvesztésével kapcsolatban sem. Kiemelte, hogy a vizsgált közjegyzői okirat a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (a továbbiakban: Közjegyzői tv.) 120-129. §-ainak megfelelt, az I. rendű felperes is úgy nyilatkozott, hogy a közjegyző a közokirat tartalmát felolvasta, külön fenntartása ezzel kapcsolatosan nem volt. Hangsúlyozta, hogy az 1997. évi XXX. törvény 6. §-a alapján a kölcsönszerződés és a zálogszerződés közjegyzői okiratba foglalása kötelező volt, egyebekben pedig nem akadályozza a felpereseket akár a hibás teljesítésből eredő, akár bármilyen más polgári jogi igényük bíróság előtti érvényesítésében. A felmondás jogellenességére irányuló keresetet megalapozatlanná tette a bíróság álláspontja szerint a felmondás időpontjában fennálló jelentős hátralék, az adós megállapítható súlyos szerződésszegése, amelyre tekintettel nem volt jelentősége annak, hogy a felmondás helyesen tartalmazza-e a követelés összegét. A kifejtettek egyben kizárták a kölcsönszerződés teljesítésének gazdasági és érdekbeli lehetetlenülését, amelyhez a szerződéskötést követő olyan körülményváltozásra lett volna szükség, amely előre nem volt látható és amelynek következtében a kötelezett rendkívüli nehézség vagy aránytalan megterhelés mellett tudná kötelezettségét teljesíteni. Nem volt ilyennek tekinthető az árfolyamváltozás, amelynek lehetőségéről, korlátlanságáról az I. rendű felperes kellő tájékoztatást kapott.

[14] A felperesek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[15] A jogerős ítélet indokolása szerint a másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróságnak az egyes kereseti kérelmek kapcsán levont jogi következtetésével, ítéletét túlnyomórészt helyes jogi indokok alapján hagyta helyben.

[16] A szerződés érvénytelensége kapcsán kiemelte, a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés szükségszerűen tartalmaz árfolyamkockázatot, amelyről az I. rendű alperes a 2/2014. PJE határozat és hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 203. § (6) bekezdése alapján átlátható és világos tájékoztatást adott a csatolt írásbeli tájékoztatóban. A tájékoztató egyértelműen és világosan tartalmazza, hogy a kirovó és a lerovó pénznem közötti „paritás” (árfolyam) a szerződés teljes futamideje alatt változhat, sem a tájékoztatóból, sem az I. rendű alperes részéről eljáró képviselő szóbeli nyilatkozatából nem következtethetett az I. rendű felperes az árfolyamkockázat korlátozottságára. A tájékoztatóból felismerhette, hogy a deviza árfolyamváltozása szükségszerűen kihatással van a törlesztőrészek összegére, ezen keresztül az I. rendű felperes fizetési kötelezettségére. Az írásbeli tájékoztató 2. oldalán az I. rendű alperes nemcsak szövegesen, hanem ábrákkal is szemléltette az árfolyamkockázatot, és kitért arra is, hogy a forint/svájci frank árfolyamváltozása a szerződésben foglaltakhoz képest akár 87 %-os mértékében is változhat. Mindebből az I. rendű felperes számára világosnak kellett lennie, hogy az árfolyamváltozás a szerződés teljes futamideje alatt meghaladhatja az állítása szerint kalkulált 5-10 %-os mértéket. Az elsőfokú bíróság erre figyelemmel helyesen és a Kúria gyakorlatával (Pfv.I.20.970/2019/5., Pfv.I.20.268/2020/10., Pfv.I.20.095/2020/7., Pfv.I.20.033/2020/12., Pfv.I.20.929/2019.) összhangban állapította meg, hogy az I. rendű alperes árfolyamkockázati tájékoztatója átlátható és világos volt a fogyasztó számára, ezért a kölcsönszerződésnek az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó rendelkezései nem tisztességtelenek, a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés és az ehhez kapcsolódó jelzálog- és kezési szerződések sem érvénytelenek az rPtk. 209. §-a, 209/A. § (2) bekezdése alapján.

[17] Megjegyzete még a másodfokú bíróság, hogy az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-776/19. és C-609/19. számú határozatai sem támasztották alá a felperesek álláspontját: az EUB az általa korábban már értelmezett árfolyamkockázat kérdésében a szerződési feltételek átláthatóságával kapcsolatban eltérő vagy többletkövetelményt nem fogalmazott meg. Az általános szerződési feltételnek a felek közötti egyensúly megtartására vonatkozó követelményét illetően jogértelmezésnek akkor van jelentősége, ha a pénzügyintézet nem tartja „tisztelőben” az általános szerződési feltételek tartalmi-formai átláthatóságának követelményét, azaz a fogyasztót az árfolyamkockázatról nem vagy nem megfelelően tájékoztatja. A C-609/19. számú ügyében hozott döntésből sem következik a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés érvénytelensége, ha a pénzügyintézet az árfolyamkockázat korlátlan viselésének ellentételezéseként nem nyújt kompenzációt. A szerződésből fakadó előnyök és hátrányok egyensúlyának és a kompenzációnak a szerződési feltételek tisztességtelensége kapcsán akkor van jelentősége, ha a fogyasztó számára a másik fél nem biztosította az ehhez kapcsolódó szerződési feltételek átláthatóságát. A szerződési feltételek egyedi megtárgyaltságának, illetve a másik fél által a fogyasztó részéről vélelmezhető egyedi elfogadásának szintén csak abban az esetben van jelentősége, amennyiben az adott szerződési feltétel nem átlátható a fogyasztó számára, azaz kellő információt a szerződési feltételek lényeges tulajdonságai kapcsán nem tartalmaz. Mindez a perbeli esetben az árfolyamkockázati tájékoztató már vizsgált tartalmára tekintettel nem teljesült. Megjegyezte ezzel kapcsolatban az ítélet, hogy a 2/2014. és a 6/2013. PJE határozatok alapján az árfolyamkockázat korlátlan viselésének „kompenzációját” a forintalapú kölcsönökéhez képest alacsonyabb mértékű ügyleti kamat és kedvezőbb törlesztőrészlet jelentette. A perben a felperesek maguk sem állították, hogy a kölcsönszerződés megszűnéséig annak ügyleti kamata a forintkölcsönök ügyleti kamatához képest ne lett volna kedvezőbb, sem azt, hogy a forintalapú kölcsönszerződéshez képest magasabb összegű törlesztést kellett volna visszafizetni.

[18] A hitelbírálatot illetően kiemelte a másodfokú bíróság, hogy a szerződés megkötésekor irányadó 361/2009. (XII. 30.) Korm. rendeletből következően a hitelbírálatnak nem célja, hogy a pénzügyintézet a kölcsönbevevőt az ő kockázati körébe tartozó ellenszolgáltatás teljesítéséről, annak gazdasági helyzetére gyakorolt hatásáról is tájékoztassa, hiszen ezt a szerződés megkötésekor az árfolyamkockázatról történő tájékoztatás alapján az I. rendű felperesnek kellett volna értékelnie és figyelembe vennie. A hitelbírálat nem pótolja a kellő körülményekkel és gondossággal eljáró adós részéről annak értékelését, hogy a hosszútávra szóló (300 hónap) ügylet kockázata a szerződés megkötésével elérni kívánt céllal arányban áll-e. Sem a hivatkozott 9/2006. PSZÁF állásfoglalásból, sem a hitelbírálattal kapcsolatos kormányrendelet rendelkezéseiből nem következik, hogy a hitelbírálat pozitív eredménye a hitel biztos visszafizetését jelentené a fogyasztó részéről. A 2009. évi CXXII. törvény 14. § (1) bekezdése szerint a hitelképesség vizsgálatának pozitív eredményeként is csak valószínűsíthető, hogy a fogyasztó képes a hitelszerződésből eredő kötelezettségének maradéktalan teljesítésére.

[19] A kifejtettekben következett egyben az is a másodfokú bíróság álláspontja szerint, hogy az I. rendű felperes teljesítése sem gazdasági, sem érdekbeli okból és semmiképpen nem lehetetlenült az I. rendű alperesnek felróható magatartás miatt, és nem volt megállapítható az I. rendű alperes hibás teljesítése sem [rPtk. 277. § (1) bekezdés, 6/2013. PJE határozat, Kúria Gfv.VII.30.438/2019/13.]. Rámutatott, a deviza alapú kölcsönszerződés abban elismert gazdasági-jogi jellemzője, hogy a fogyasztók a kölcsönszerződés futamideje alatt a

forinthitelhez képest kedvezőbb kamat miatt alacsonyabb összegű törlesztőrészeket fizessenek meg, nem jelenti az egyedi kölcsönszerződés céljának vagy a kölcsönbeadó szolgáltatásának az általánoshoz képest eltérő jogi tartalmú meghatározását.

[20] A megállapítási keresetek körében elsőként azt rögzítette a jogerős ítélet, hogy az elsőfokú bíróság jogi álláspontja a második kereset tekintetében is helyes. Jogi indokait a másodfokú bíróság annyiban módosította, hogy a felperesek megállapítási keresete a közjegyzői okirat közokirat jellegének elvesztése kapcsán nem felelt meg a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 172. § (3) bekezdésének, amely valamely jog vagy jogviszony fennállásának vagy fenn nem állásának megállapítását teszi lehetővé. Érdemben vizsgálta és nem találta megállapíthatónak a másodfokú bíróság sem az I. rendű alperes felmondásának jogellenességét. Kiemelte, amellet, hogy a jóhiszemű joggyakorlás követelményébe ütközik, ha az általános szerződési feltételeket támasztó fél bármilyen, akár csekély súlyú szerződésszegés esetén is felmondhatná a szerződést, jelen ügyben azonban megállapítható volt az I. rendű felperes súlyos szerződésszegése, ezáltal a felmondást is megalapozó jelentős mértékű tartozása [rPtk. 525. § (1) bekezdés c) pont], amelytől ellenkezőt a felperesek nem igazoltak. A deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés érvényessége folytán a felmondása is jogszerű volt.

Felülvizsgálati kérelem, ellenkérelem

[21] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és – tartalmilag – az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a keresetüknek helytadó döntés meghozatalát kérték.

[22] Arra hivatkoztak, hogy a jogerős ítélet az rPtk. 277. § (1) bekezdés a) pontjába, 205. § (3) bekezdésébe, 205/B. § (2) bekezdésébe, 209. § (1) bekezdésébe, 209/A § (2) bekezdésébe, 239. § (2) bekezdésébe, 200. § (1) bekezdésébe, 525. § (1) bekezdés e) pontjába, a Közjegyzői tv. 1. § (2) bekezdésébe, 3. § (1) bekezdésébe, 120. § (1) bekezdés b) pontjába, 131. § (1) bekezdésébe, az rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdésébe, a Pp. 265. §-ába, 346. § (5) bekezdésébe ütközően jogszabálysértő.

[23] Előadták, hogy kereset elutasítását abban a részében, ami a felmondás jogszerűtlenségén alapult az azt megalapozó adósi tartozás hiányában, a jogerős ítélet érdemben nem indokolta. Kiemelték, hogy a kereset e körben annak megállapítására irányult, hogy az I. rendű alperest nem illette meg az rPtk. 525. § (1) bekezdés e) pontja szerint a felmondás joga, mivel az I. rendű felperesnek – a tisztességtelenül felszámított összeg elszámolására is figyelemmel – nem állt fenn a felmondást megalapozó mértékben hátraléka, súlyos szerződésszegése.

[24] Sérelmezték, hogy elmaradt az ügyben az I. rendű felperes szerződési céljának vizsgálata, a jogerős ítélet következtetése e körben a 6/2013. PJE határozat III.2.b) és e) pontjával, a 2/2014. PJE határozat 1. pontjával, egyben az EUB C-609/19. és a C-776/19. számú ítéletével ellentétes. Elmaradt továbbá a korlátlan árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás értékelése során az árfolyamkockázat fogyasztót érintő gazdasági következményeinek, illetve az eset összes körülményeinek figyelembevétele, amivel az ítélet

szembe került a BH2020.5.151., a BH.2020.5.152., a BH2021.5.141. (Gfv.VII.30.090/2020/9.), a Gfv.30.256/2020/9. számú eseti és a 2/2014. PJE határozatokkal, és az eltérést nem is indokolta. A gazdasági helyzetre gyakorolt jelentős hatás fogalmát a BH2016.5.114. és a C-621/17. számú ítéletek szerint kellett feltárni. Utaltak egyben arra is, hogy a Kúria Gfv.VII.30.090/2020/9. számú döntéséből az következik, az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás tisztességtelenségének megítélése nem jogkérdés, miáltal e körben a korlátozott precedensrendszer nem érvényesül.

[25] Állították, hogy a 6/2013. PJE határozattal ellentétesen nem vette figyelembe a jogerős ítélet azt sem, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat a szerződés aláírásával egyidőben került aláírásra, az I. rendű alperes tehát kellő időben nem adott tájékoztatást az I. rendű felperes részére. Megállapítható az is a kölcsönszerződésből, hogy az I. rendű alperes a deviza alapú kölcsön kockázatait alapvetően befolyásoló kamatszámítás elveit az általános szerződési feltételeiben határozta meg, de azokat csak a szerződés aláírásával tette megismerhetővé. Amellett, hogy a kamatkockázatot az ERKT 2011/1. számú ajánlása is kiemelten kezeli, hangsúlyozták, hogy az I. rendű felperesnek nem volt ideje a szerződés megkötése előtt a kamatsokkot és a fizetési kötelezettségét befolyásoló kamatszámítási elveket átlátni, pedig a kölcsön kockázatát és a gazdasági helyzetére gyakorolt hatását erre figyelemmel is mérte fel. A hitelbírálat eredményéről ugyanakkor az I. rendű felperes korábban értesült.

[26] Kifejtették, hogy az I. rendű alperes a devizakamatokat nem a nemzetközi sztenderdek és a deviza alapú kölcsönszerződések általánosan elismert konstrukciójának megfelelő piaci árazással határozza meg, hanem egyoldalú, akár tisztességtelen döntésével, amiről külön, megfelelő időben nem adott tájékoztatást. Az I. rendű alperes idetartozó tájékoztatási kötelezettségét megalapozta, hogy a fogyasztó deviza alapú szerződést az alacsonyabb kamat elérésére köt (C-776/19., 6/2013. PJE határozat), ezért közölnie kellett volna, hogy a devizakamatok változása nem befolyásolja a kölcsönszerződésben alkalmazott kamat mértékét.

[27] A tisztességes és méltányos eljárás alapján való tájékoztatás, illetve az általános szerződési feltételek átláthatósága és érthetősége kapcsán hangsúlyozták a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) elvárásait, ahogy azt az EUB C-186/16., C-776/19. számú ítéleteiben értelmezte. A helyes kockázatfelmérés és -kezelés, illetve a hitelbírálat kapcsán utaltak az ERKT 2/2011. és a PSZÁF 9/2006. (XI. 7.) számú ajánlására.

[28] Állították mindebből, hogy jogsértően maradt el az ügyben annak vizsgálata, hogy az I. rendű alperes megfelelő időben adott-e az ERKT és a PSZÁF jelzett ajánlásai szerint a hitelbírálat során figyelembe veendő kockázatokra olyan mértékű tájékoztatást, amely alapján az I. rendű felperes fogyasztóként felmérhette a kölcsönszerződés tényleges kockázatát és annak a gazdasági helyzetére gyakorolt hatását. Az I. rendű felperes nem kapott az előzőeknek megfelelő tartalommal és időben tájékoztatást. Egyebekben a tényleges kockázatot feltáró rendelkezések a szerződésben szétszórta és hiányosan helyezkednek el. Minderre tekintettel az I. rendű felperes a pozitív hitelbírálatra támaszkodva hozta meg döntését, és az alapján joggal feltételezte, hogy az árfolyam- és kamatkockázat nem valós, illetve korlátozott.

[29] Hangsúlyozták, hogy a kereset nem az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás, hanem a deviza alapú szolgáltatás komplex kockázatairól való tájékoztatás tisztességtelenségén alapul, egyúttal azt is, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat mellett azonos tájékoztatási értékkel bír a fogyasztó számára az I. rendű alperes reklámja, az ügyintéző tájékoztatása. A hitelbírálatot az I. rendű alperes nem csak a prudens működés részeként, az rHpt. 78. §-a szerint, hanem a kölcsönfolyósítás feltételeként a szerződésben előírtak szerint, vagyis szerződéses kötelezettsége teljesítéseként is végezte, ezért azt az rPtk. 205. § (3) bekezdése, az rHpt. 203. § (6) bekezdése szerint a tájékoztatás megfelelősége, tisztességtelensége kapcsán értékelni kell. A pozitív hitelbírálatból az adós alappal következtetett arra, hogy a kölcsönszerződés aránytalan kockázatot nem tartalmaz, és megalapozottan fogadta el a forintkölcsön alternatívájaként ajánlott deviza alapú konstrukciót. Az I. rendű alperes tájékoztatása a fogyasztói irányelv 4. és 5. cikkének, az EUB C-51/17. számú ítéletének, az rPtk. és az rHpt. megjelölt rendelkezéseinek nem felelt meg, ami a szerződés kockázat viselésére vonatkozó rendelkezéseinek tisztességtelenségét eredményezte. A fogyasztóra telepített kockázat aránytalansága, amelyet átlagfogyasztó nem fogadna el, felveti egyben az rPtk. 205/B. § (2) bekezdésének alkalmazását is, mivel az ilyen szerződéses feltétel nem minősíthető szokásosnak.

[30] Az átlagfogyasztó irányadó és vizsgálendő fogalma mellett kitértek arra is, hogy az eljáró közjegyző kötelezettsége volt a szerződésben alkalmazott tisztességtelen szerződési feltételekről és a tisztességtelen szerződési célról tájékoztatást adni, amelynek nyilvánvalóan azért nem tudott eleget tenni, mert maga sem látta át a szerződési feltételeket. Mindez szintén alátámasztja álláspontjuk szerint a támadott szerződéses feltételek nem világos és nem érthető megfogalmazását, amellyel kapcsolatban hivatkoztak még az EUB C-621/17., C-186/16., C-118/17. számú ítéleteire.

[31] A kölcsönszerződés kockázataira vonatkozó megfelelő tájékoztatás hiányában az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezések tisztességtelensége vizsgálhatóvá vált az ügyben; a jóhiszeműség és az egyensúly, illetve az átláthatóság kritériumainak együttes vizsgálatával állapítható meg az rPtk. 209/A. § (2) bekezdése szerint a kölcsönszerződés főszolgáltatására vonatkozó szerződési feltételek tisztességtelensége. A kifejtettekből megállapítható a vizsgált kikötések tisztességtelensége és a szerződés egészének semmisége. Az érvénytelen szerződést a kereseti kérelemben írtak szerint kellett érvényessé nyilvánítani az rPtk. 237. § (2) bekezdése szerint.

[32] A felmondás jogszerűtlenségét eredményezte álláspontjuk szerint, hogy az I. rendű alperes nem biztosította az I. rendű felperes részére a forintkölcsönöknél jelentősen alacsonyabb kamatú és törlesztőrészletű kölcsönt a korlátlan árfolyamkockázat kompenzálásaként; ellenkező esetben, illetve a tisztességtelenül felszámított összeg nélkül nem lett volna az I. rendű felperesnek a felmondást megalapozó hátraléka (Gfv.VII.30.071/2019/9.). Fenntartották, hogy a kölcsönszerződés érvénytelensége is megalapozza a felmondás jogszerűtlenségét.

[33] A közjegyzői okirat közokirati jellegének elvesztése körében a Kúria Pfv.I.20.785/2020/4., Pfv.I.21.346/2013/12., Pfv.I.21.325/2016/6. számú ítéletei mellett hangsúlyozták, hogy amennyiben a záradékolt okirat nem közokirat, nem jön létre érvényesen közvetlenül végrehajtható követelés. A közjegyző eljárását a Közjegyzői tv. 1. § (2) és 3. § (1) bekezdése határozta meg, ugyanakkor a felperesek a közjegyzőtől sem kaptak idetartozó, a

jogügylet lényegére és jogkövetkezményeire kitérő, az árfolyamkockázattal összefüggő tájékoztatást, amivel a közjegyző megszegte a Közjegyzői tv. 120. § (1) bekezdés b) pontját is. Az általa így kiállított közokirat a Közjegyzői tv. 131. § (1) bekezdése alapján nem tekinthető közokiratnak, emiatt a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 23/C. §-a szerint a végrehajtás alapjául szolgáló követelés érvényesen nem jött létre.

[34] A bizonyítási teherrel kapcsolatban utaltak végül az EUB C-776/19. számú ítéletének 89. pontjára, és állították, az árfolyamkockázatra és a forintkölcsonökénél alacsonyabb kamatra, törlesztőrészletre vonatkozó tájékoztatást illetően a felpereseket bizonyítási kötelezettség nem terhelte. A bizonyítás sikertelensége az alperes terhén volt értékelendő a Pp. 265. §-a szerint.

[35] Az I. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelme egyrészt a felülvizsgálati kérelem részbeni visszautasítására, ezen felül a jogerős ítélet hatályban való fenntartására irányult. Érdemben egyetértett a jogerős ítélet indokaival.

[36] A II. rendű alperes nem terjesztett elő felülvizsgálati ellenkérelmet.

A Kúria döntése és annak jogi indokai

[37] A Kúria a jogerős ítéletet az Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt az ott megjelölt okokból nem találta jogsabálysértőnek.

[38] Előrebocsátja a felülvizsgálati eljárás lényegével és korlátaival kapcsolatban, hogy a felülvizsgálati eljárás nem folytatása a jogerős ítélettel befejezett pernek. A felülvizsgálat a jogerős ítélet ellen igénybevehető rendkívüli perorvoslat, amiből következik egyrészt, hogy a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, és nem lehet tárgya sem olyan tény-, sem pedig jogkérdés, amely a megelőző eljárásban nem merült fel, amelyre a felek korábban nem hivatkoztak (BH 2015.18., BH 2002.447., BH 2002.283.); de következik az is, hogy – miként a korábban hatályban volt polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvénynek a Pp. 423. § (1) bekezdésével tartalmilag azonos rendelkezéseit az 1/2016. (II. 15.) PK vélemény értelmezte – felülbírálati jogkörét a Kúria az adott ügyben nem irányadó, három kivételtől eltekintve, a felülvizsgálati kérelem korlátján belül, a negyvenöt napos határidőben érkezett perorvoslati kérelemben – a jogsabálysértés és azzal összhangban a megsértett jogsabályhely megjelölésével, valamint a jogorvoslati kérelem indokainak ismertetésével – előadott jogsabálysértések vizsgálatával gyakorolhatja.

[39] A fentiekből következő alapvető elvárás a felülvizsgálati kérelemmel szemben – érdemi elbírálásához és eredményességéhez –, hogy a felülvizsgálati kérelem hivatkozásai a fenti tartalommal megfeleltethetők legyenek a jogerős ítéletnek: a felülvizsgálatot kérő félnek a jogerős ítélet indokaival, érveivel szemben, azok cáfolatára kell az ellenérveit megfogalmaznia.

[40] Minderre tekintettel – a következőkben részletezettek szerint – nem volt érdemben vizsgálható a felperesek felülvizsgálati kérelme abban a részében, ami két keresetet is

érintően számos új, a megelőző eljárási szakaszokban fel nem merült hivatkozás előadását jelentette. A jogerős ítéletnek megfeleltethető jogszabálysértés megjelölése nélkül, tartami hiányossága zárta ki egyben a felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálását abban a további részében is, ami a közjegyzői okirattal kapcsolatos kereset mikénti elbírálásán alapult.

[41] Jelen ügyben a felperesek az árfolyamkockázati tájékoztatás kellő idejű megvalósulására korábban nem hivatkoztak: keresetük az árfolyamkockázat viselését a fogyasztóra telepítő szerződéses feltétellel összefüggésben a részükre adott árfolyamkockázati tájékoztatás elégtelen tartalmán alapult, a kapott tájékoztatás hibáját annak időbelisége miatt nem állították. Az I. rendű alperes ellenkérelme mellékleteként 2021. március 26-án csatolt külön okiratba foglalt kockázatfeltárás ismeretében tett nyilatkozatuk is kizárólag arra vonatkozott, hogy vitatták, a kockázatfeltáró nyilatkozatban foglalt tartalommal az állított tájékoztatást megkapták (2021. május 10-i tárgyalásról felvett 1.P.20.333/2020/21. számú tárgyalási jegyzőkönyv), annak időbeli megtörténtét viszont továbbra sem kifogásolták. Megjegyzi egyben a Kúria, hogy az ügyben eljáró bíróságok bizonyítékértékelő munkájuk eredményeként megállapíthatónak találták az ügyben a külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat átadásának megtörténtét, ebben a részében viszont a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem nem támadta, miáltal az a felülvizsgálati eljárásban irányadó volt.

[42] A felmondás jogellenességének megállapítására irányuló kereset alapjául a felülvizsgálati kérelem szintén újonnan, ezáltal meg nem engedetten jelölte meg azt a további körülményt – amelyre a felperesek megelőzően e keresetüket nem alapították –, hogy nem volt megállapítható a felperesek felmondást megalapozó hátraléka, szerződésszegése a perbeli szerződésben alkalmazott tisztességtelen szerződési feltételek alapján velük szemben felszámított összeg figyelembevétele nélkül. Rámutat ugyanakkor a Kúria, hogy az első- és a másodfokú ítélet egyaránt kitért az I. rendű felperes megállapítható fizetési késedelmére, egyben arra, hogy a hátralék mértéke értékelhető volt a felmondást megalapozó szerződésszegésként. Az adott ügyet specializáló tényállás mellett továbbá – vagyis arra tekintettel, hogy a perbeli kölcsönszerződés 2017. január 27-i felmondását jóval megelőzte a DH2 tv.-en alapuló 2015. évi kötelező elszámolás a tisztességtelen szerződési feltételek alkalmazásával összefüggésben – nem merült fel a lehetősége sem annak, hogy az I. rendű alperes a törlesztőrészleteknek a 2014. évi XXXVIII. törvény szerint érvénytelen szerződéses rendelkezésen alapuló részének nemteljesítését vette (vehette) volna figyelembe utóbb az adós fennálló késedelmeként és a felmondás okaként.

[43] A jogerős ítélet indokolásából kitűnően továbbá a másodfokon eljáró bíróság döntése a közjegyzői okirat e jellegének elvesztésével kapcsolatos kereset kapcsán azon alapult, hogy a felperesek megállapítási keresete nem felelt meg a Pp. 172. § (3) bekezdésében azzal szemben támasztott követelményeknek. A felülvizsgálati kérelem viszont a jogerős ítélet ismertetett indokának megfeleltethető érveket egyáltalán nem tartalmazott: a felperesek a jogerős ítélet vonatkozó indokát a felülvizsgálati eljárásban nem támadták és nem is cáfolták. Felülvizsgálati kérelmük a vonatkozó részében kizárólag a Közjegyzői tv. rendelkezésein alapuló érdemi okfejtést tartalmazott, ami egyedül akkor lett volna vizsgálható, ha azt megelőzően sikerrel fejtik ki, a jogerős ítélet jogi álláspontjával szemben helye volt az ügyben a megjelölt tartalmú megállapítási kereset előterjesztésének.

[44] Érdemben vizsgálható volt a felülvizsgálati kérelem a deviza alapú kölcsönszerződés szerződéses célját és a külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat tartalmának

értékelésével az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését előíró szerződéses feltétel tisztességtelenségét illetően, amely kérdésekben a Kúria – a következőkben részletezettek szerint – korábban már állást foglalt.

[45] A Kúria a 6/2013. PJE és a 2/2014. PJE határozataiban – egyebek mellett – a deviza alapú kölcsönszerződések lényegadó sajátosságairól, illetve az e szerződésekben az árfolyamkockázat korlátlan viselésére vonatkozó kikötések tisztességtelensége tárgyában is állást foglalt.

[46] A 6/2013. PJE határozat III.1. pontja a deviza alapú kölcsön lényegét abban fogalmazta meg, hogy az adós tartozása devizában keletkezik, a kölcsön folyósítására és a törlesztésére pedig forintban kerül sor. Abból következően, hogy a tartozás devizában van megállapítva, az adós forintban teljesítendő fizetési kötelezettsége a forint erősödésétől, gyengülésétől függ: az adósnak a devizában meghatározott kölcsönért a forint gyengülése esetén többet kell visszafizetnie, terhei növekednek, míg erősödése esetén kevesebbet, terhei csökkennek. Ezzel szemben a hitelező helyzetére az árfolyam változása nem hat ki, hiszen az adós általi visszafizetésekor forintban ugyanolyan értékű devizához jut, mint amennyit folyósított. Tartalmazza ezen felül a vizsgált jogegységi határozat adott pontja, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés megkötésekor a kölcsönvevő szándéka arra irányult, hogy forintban jusson a kölcsönhöz és tartozását is forintban fizesse vissza, kamatfizetési kötelezettsége ugyanakkor a szerződéskötés idején jellemző forint kölcsönre irányadó kamatnál jelentősen alacsonyabb legyen. Ezen elvárásnak felelt meg a deviza alapú hitelezés konstrukciója, melynek alapjául az rPtk. 231. §-ának szabályai szolgáltak.

[47] A III.2.b) pont alatt – a deviza alapú szerződés konstrukciójának jóerkölcsbe ütköző jellegét vizsgálva – szintén rögzítette a 6/2013. PJE határozat, hogy a deviza alapú kölcsönszerződések megkötésére azért került sor, mert az adós célja az volt, hogy a forint kölcsönszerződések esetén irányadó kamatnál alacsonyabb kamat mellett jusson kölcsönhöz. Erre csak úgy volt lehetőség, ha devizában adósodik el, ami egyben azt jelenti, hogy vállalja az árfolyamváltozás kockázatát, melynek iránya, mértéke előre nem látható, nem kiszámítható. Kitért ezzel kapcsolatban a Kúria egyúttal arra is, hogy a szerződéses konstrukcióból származó árfolyamkockázatot az adós szempontjából kiegyenlíthette az az előny, amely az alacsonyabb kamatban és törlesztőrészletben mutatkozott, tehát mindkét fél realizálhatott számára fontos előnyöket, az aktuális gazdasági, üzleti érdekeinek megfelelően.

[48] A felperesek tévesen, csupán egy kiragadott elemére nézve tartották relevánsnak a 6/2013. PJE határozat indokolását. Álláspontjuktól eltérően a jogegységi döntés nem magának a deviza alapú kölcsönszerződésnek és nem is a szerződő felek közösen meghatározott céljának, hanem az adós saját, őt a szerződéskötéskor motiváló egyéni megfontolásként ismerte el azt, hogy a forintkölcsönöknél alacsonyabb kamatozás mellett jusson kölcsönhöz. Mindehhez szorosan hozzátartozik és így is emelte ki a jogegységi döntés – szemben a felperesek stabil törlesztőrészletekre vonatkozó érvelésével –, hogy az előzőek fejében a kölcsönt felvevők vállalták az árfolyamváltozás kockázatát [III. 2.e) pont]. Az árfolyamkockázat ugyanis a kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből adódó, szükségképpen és automatikus következmény, a deviza alapú kölcsönszerződések jellegéből következik [6/2013. PJE határozat III/2. a) pontjához tartozó indokolás; EUB C-51/17. számú ítélet].

[49] Megjegyzi ezzel kapcsolatban a Kúria, hogy a felpereseknek a perbelivel azonos, a 6/2013. PJE határozaton is alapuló jogi érvelése tárgya volt az előtte Gfv.VII.30.438/2019. számon indult felülvizsgálati eljárásnak. E határozatból is kitűnően – az adott szerződés értelmezésén túl – a 6/2013. PJE határozatnak sem tulajdonítható olyan tartalom, hogy deviza alapú kölcsönszerződés esetén elfogadott szerződéses célként, vagy a szerződő pénzügyi intézmény kötelezettségvállalásaként – valójában a felperesek teljesítésének korlátjaként – lenne meghatározott a felperesek által állított tartalom: az adósoknak a futamidő teljes idejére a forintkölcsönök törlesztőrészletei mértékében maximált, egyben az aktuális vagyoni és jövedelmi viszonyaikhoz mérten stabilan törleszthető fizetési kötelezettség.

[50] A Kúria a 2/2014. PJE határozatában a deviza alapú kölcsönszerződéseknek az árfolyamkockázat korlátlan viselésére vonatkozó kikötései tisztességtelenségének szempontrendszeréről adott iránymutatást: idetartozóan nemcsak az árfolyamkockázat mibenlétéről és összefüggéseiről, de annak az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó felől történő megítélése kérdésében is. A jogegységi döntés indokolásából kitűnően a fogyasztó részére adott tájékoztatás tekintetében – többek között – azt kell vizsgálni, hogy a fogyasztó képes volt-e értékelni az árfolyamváltozás rá nézve esetlegesen hátrányos gazdasági következményeit is; a megadott szempontrendszer teljesülésének értékelése során – a szerződés tartalmán túl – jelentősége van a pénzügyi intézmény által egyéb úton adott tájékoztatásnak, így a kockázatteltérő nyilatkozatnak is (III/1. pont, C-26/13.).

[51] Az ügyben eljáró bíróságok – ítéleteik indokolásából kitűnően – helyesen értelmezték és figyelembe is vették érdemi álláspontjuk kialakítása során a vizsgált jogegységi határozatokat, és jogszabálysértés nélkül, az irányadó bírósági gyakorlatnak megfelelően foglaltak állást a perbeli szerződésnek az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését előíró szerződéses feltételei átláthatóságáról, amellyel a Kúria egyetértett. A jogerős ítélet helyes megállapításainak megismétlése nélkül a Kúria a következőket emeli ki a felülvizsgálati kérelemmel kapcsolatban.

[52] Elsőként utal arra, hogy az I. rendű alperes perbelivel lényegében megegyező szerződéses feltételeit és tájékoztatását már több ügyben is vizsgálta, és azt világosnak és érthetőnek találta, amiből az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését előíró szerződéses feltételek tisztességes jellegére következtetett (Gfv.VI.30.463/2020/23.). Megállapította, hogy a szerződésbe foglalt és a külön okiratban adott tájékoztatás alapján a fogyasztó nemcsak azt vehette számításba, hogy a perbeli kölcsönszerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat, de fel kellett ismerje annak konkrét lényegét, mibenlétét, a fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását, továbbá azt, hogy kockázatviselésének nincs felső határa, az korlátlan. Egyértelmű kellett legyen számára az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselésének szabályából az is, hogy az árfolyam változásának a fizetési kötelezettségére gyakorolt, akár jelentős hatása a törlesztőrészleten túl a tőketartozáson keresztül is érvényesülhet. A szöveges tájékoztatás tartalmát nem bagatellizálta és az árfolyamkockázat realitását, illetve mechanizmusát, érvényesülésének hatását nem szűkítette a kockázatteltérő nyilatkozatban lévő táblázat adattartalma, amely az általa szemléltetett példa keretein belül maradt, anélkül, hogy a többi – egyébként bemutatott – tényező jelentőségét és hatását lerontotta volna.

[53] A Kúria figyelemmel volt a fentiekén túl arra is, hogy Jogegységi Panasz Tanácsa a 2021. november 22-én hozott és a Magyar Közlöny 2021. évi 243. számában 2021. december

28-án közzétett Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozata (a továbbiakban: JPE határozat) értelmében a 2/2014. PJE határozat 1. pontja (Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen, vagy teljesen érvénytelen) azzal a kötelező (kiegészült) értelmezéssel alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet (JPE határozat elvi tartalom, 34. pont).

[54] Az I. rendű alperes tájékoztatója fenti elveknek való megfeleléséről a Kúria a PJE határozatot követően szintén állást foglalt már (Gfv.VI.30.225/2021/7., Pfv.VIII.20.348/2021/6.), amelyre tekintettel az előzőekben megjelölt egyedi ügyekben folytatott joggyakorlata a PJE határozatot követően is kötelező erejűként hivatkozható. A Gfv.VI.30.225/2021/7. számú ítélet indokolása szerint a vizsgált iratok alapján az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a fenti, példákkal is illusztrált információk összességéből – kifejezetten a korlátlan kifejezés használata hiányában is – egyértelműen felismerhette és értékelni tudta, hogy a forint árfolyama a kölcsön svájci frank árfolyamához képest a futamidő alatt jelentős mértékben, számára akár kedvezőtlenül is változhat (jelentősen leértékelődhet), és ezáltal a fennálló tartozásának, fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet, elérheti, de akár meg is haladja az azonos kondíciókkal felvett forintkölcsön alapján fizetendő törlesztőrészeket. A tájékoztatás kifejezetten kitért az árfolyamváltozás és a kamatok változásának együttes hatására is.

[55] Jelen ügyben a Kúria érdemi döntését a JPE határozattal pontosított, konkretizált szempontrendszer alapulvételével hozta meg.

[56] A felperesek sem a keresetükben, sem a felülvizsgálati kérelmükben nem hivatkoztak a Kúria által korábban még nem vizsgált szempontra, amely megalapozhatta volna a kialakult joggyakorlatától való eltérést. Nem volt alkalmas minderre a hitelbírálat és annak állított jelentőségével kapcsolatos érvelésük sem. A felperesek ugyanis a hitelbírálat eredményének általuk értékelt fontosságát és kizárólagos jelentőségét az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás állításuk szerint hiányzó tartalma mellett állították, azonban a már kifejtettek szerint a felperesek a perbeli kölcsönszerződéshez kapcsolódóan kellő tájékoztatást kaptak az árfolyamkockázat kérdésében, ennél fogva kizárólag a hitelbírálat eredményének saját hibájukból tulajdonítottak téves, kizárólagos jelentőséget, és megalapozatlanul hagyták figyelmen kívül az árfolyamkockázat előttük ismerttetett mibenlétét és összefüggéseit.

[57] Rögzíti végül a Kúria, hogy megalapozatlan volt a felülvizsgálati kérelem hivatkozása az Pp. 346. § (5) bekezdését és a 265. §-át érintő részében is. Az ügyben eljáró bíróságok az árfolyamkockázat mibenlétével és összefüggéseivel kapcsolatban adott tájékoztatás megfelelését az irányadó szempontrendszer alkalmazásával vizsgálták, és arról, valamint a

keresettel támadott felmondás jogszerűségéről bizonyítékértékelő munkájuk bemutatásával indokolási kötelezettségük megfelelő teljesítésével foglaltak állást. Utal egyben a Kúria az Alkotmánybíróság gyakorlatára is, amely szerint az indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye azt a minimális elvárást fogalmazza meg a bírói döntésekkel szemben, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kell kellő alapossággal megvizsgálnia, valamint annak értékeléséről határozatában számot adnia. Az indokolt hatósági döntéshez való jog viszont nem jelenti azt, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné [7/2013. (III. 1.) AB határozat]. a bizonyítási érdek megfelelő kiosztásának nem volt ügydöntő jelentősége a felülvizsgálati eljárásban, hiszen az ügyben eljáró bíróságok a szükséges bizonyítási eljárást az árfolyamkockázattal összefüggésben adott tájékoztatás megtörténte teljesszűken lefolytatták, érdemi döntésük a bizonyítók egybevetett mérlegelésén, nem pedig a bizonyító fél bizonyítási kötelezettségének elmulasztásán alapul.

[58] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[59] A felülvizsgálati kérelem eredménytelensége miatt a felperesek a Pp. 83. § (1) bekezdése, 87. § (1) bekezdése alapján egyetemlegesen kötelesek megfizetni az I. rendű alperes jogi képviselével felmerült, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) és (6) bekezdése, valamint 4/A. §-a alapján, a kifejtett tevékenység mérlegelésével áfával növelt összegben megállapított ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költséget. A felperesek személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a Pp. 95. § (1) bekezdés c) pontja szerint az állam viseli.

[60] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet az rPp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2022. június 28.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Gáspár Mónika s.k. előadó bíró, Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. bíró